

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง ครั้นเครงเพลงภาคกลาง

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

คำไทยใช้ให้ถูก

๑.

พะยาน

๒.

พยาน

คำไทยใช้ให้ถูก

พยาน

[พะ-ยาน] หมายถึง
(น.) หลักฐานเครื่องพิสูจน์
ข้อเท็จจริง, ผู้ที่รู้เห็น
เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงที่ใช้
เป็นหลักฐานเครื่องพิสูจน์ได้

ทบทวน ความรู้เดิม

กิจกรรม

ทายเสียงเพลงพื้นบ้าน

ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ชวนคิด ชวนคุย

นักเรียนเคยฟังเพลงฉ่อย
และเพลงอีแซวหรือไม่

ชวนคิด ชวนคุย

เพลงเหล่านี้ให้อารมณ์อย่างไร
(สนุก เศร้า หรือแฝง
ความหมายอะไรบ้าง)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จำแนกเพลงพื้นบ้านภาคกลางได้
๒. ร้องเพลงพื้นบ้านภาคกลางได้
๓. เห็นความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน

เพิ่มเติม ความรู้ใหม่

ชวนคิด ชวนคุย

นักเรียนรู้จักเพลงพื้นบ้าน

ภาคกลาง อะไรบ้าง

๑. เพลงที่นิยมร้องเล่นในฤดูน้ำหลาก เทศกาลกฐินและผ้าป่า ในช่วงเทศกาลออกพรรษา

- ๑) เพลงเรือ (พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี
สุพรรณบุรี ลพบุรี)
- ๒) เพลงเครื่องท่อน เพลงไก่ป่า (พระนครศรีอยุธยา)
- ๓) เพลงหน้าเอย เพลงยืมเอย เพลงโช้ (นครนายก)
- ๔) เพลงรำพาข้าวสาร (ปทุมธานี)

๒. เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลเก็บเกี่ยว เป็นเพลงที่ร้องเล่นในเวลากลางแขกเกี่ยวข้าว และนวดข้าว

- ๑) เพลงเกี่ยวข้าว เพลงก๋ม (อ่างทอง สุพรรณบุรี)
- ๒) เพลงเต๋นกำ (อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา)
- ๓) เพลงเต๋นกำรำเคียว (นครสวรรค์)

๓. เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลสงกรานต์

- ๑) เพลงพวงมาลัย (นครปฐม เพชรบุรี กาญจนบุรี อ่างทอง นครสวรรค์)
- ๒) เพลงระบำ เพลงระบำบ้านไร่ (พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี)
- ๓) เพลงคล้องช้าง (สุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครปฐม)
- ๔) เพลงเหย่อย(กาญจนบุรี)

๔. เพลงที่ใช้ร้องเวลารวมกันทำกิจกรรมอย่างหนึ่ง

- ๑) เพลงโซลกแป้ง (ร้องโต้ตอบกันเวลาลงแขกโซลกแป้งทำขนมจีน ในงานทำบุญ ของชาวอ่างทอง ชาวนครสวรรค์)
- ๒) เพลงแห่นาคหรือสังนาค (ร้องกันทั่วไปในภาคกลาง ในงานบวชนาคขณะแห่นาคไปวัดหรือรับไปทำขวัญนาค)

๕. เพลงที่ร้องเล่นไม่จำกัดเทศกาล

- ๑) เพลงเทพทอง (เป็นเพลงพื้นบ้านที่เก่าที่สุด ตามหลักฐานในวรรณคดีและหนังสือเก่าบันทึกไว้ว่า นิยมเล่นตั้งแต่สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ จนถึง รัชกาลที่ ๖)
- ๒) เพลงลำตัด
- ๓) เพลงโนเนโนนา

๕. เพลงที่ร้องเล่นไม่จำกัดเทศกาล (ต่อ)

๔) เพลงปรบไก่

๕) เพลงฉ่อย

๖) เพลงอีแซว

๗) เพลงรำโทน

๘) เพลงสำหรับเด็ก (เพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็ก
เพลงประกอบการละเล่นเด็ก)

รู้จักเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านภาคกลางเป็นเพลงโต้ตอบระหว่างพ่อเพลง แม่เพลง ที่ใช้ร้องเกี่ยวพาราสีในกลุ่มหนุ่มสาว โดยมีลูกคู่ช่วยร้องรับและให้จังหวะด้วยการปรบมือหรือเครื่องดนตรี เช่น กรับ ฉิ่ง นิยมร้องในเทศกาลหรือกิจกรรมรวมกลุ่ม

ตัวอย่างเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงลำตัด

เพลงเกี่ยวข้าว

เพลงฉ่อย

เพลงอีแซว

เพลงลำตัด

เป็นเพลงพื้นบ้านที่มีลักษณะโต้ตอบกันด้วยคำถามหรือบทเพลงที่มีความสนุกสนานและเสียดสี นิยมร้องระหว่างชายหญิง โดยฝ่ายชายเรียกว่า “พ่อเพลง” และฝ่ายหญิงเรียกว่า “แม่เพลง” มีลูกคู่ช่วยร้องรับและให้จังหวะด้วยการปรบมือหรือเครื่องดนตรี เช่น กลอง รำมะนา และฉิ่ง ใช้แสดงในงานรื่นเริงหรือเทศกาลต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงและสร้างความสนุกในชุมชน

การแสดงลำตัด

เพลงเกี่ยวข้าว

เป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ชาวนาใช้ร้องระหว่างการลงแขกเกี่ยวข้าว เพื่อสร้างความสนุกสนานและช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน ลักษณะของเพลงเป็นการร้องโต้ตอบระหว่างพ่อเพลงแม่เพลง มีลูกคู่ช่วยร้องรับจังหวะใช้คำกลอนง่าย ๆ ที่มีความไพเราะ สนุกสนาน และมักสะท้อนวิถีชีวิตหรือความสัมพันธ์ในชุมชน

การแสดงเพลงเกี่ยวข้าว

เพลงฉ่อย

เป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีลักษณะการร้องโต้ตอบกันแบบกลอนสตราหว่างพ่อเพลงแม่เพลง เน้นความสนุกสนาน ขบขัน และไหวพริบในการแต่งคำกลอน ใช้จังหวะเร็ว มีลูกคู่ช่วยร้องรับ และใช้เครื่องดนตรีประกอบ เช่น กลอง ฉิ่ง ฉาบ นิยมแสดงในงานรื่นเริงหรืองานเทศกาลต่าง ๆ เพื่อสร้างความบันเทิงในชุมชน

เพลงอีแซว

เป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีลักษณะการร้องโต้ตอบ ด้วยคำกลอนที่แซวหรือหยอกล้อกันอย่างสนุกสนาน โดยพ่อเพลงแม่เพลงจะแต่งคำสด ๆ เพื่อความขบขันและสร้างความครื้นเครง มีลูกคู่ช่วยร้องรับจังหวะ ใช้เครื่องดนตรีประกอบ เช่น ฉิ่ง ฉาบ และกลอง นิยมแสดงในงานเทศกาลหรืองานรื่นเริงของชุมชน

ภาพแม่ขวัญจิต ศรีประจันต์

ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดงพื้นบ้าน (เพลงอีแซว)

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
เพลงอีแซว

เพลงอีแซว สอนภาษาไทย

คำร้อง : นิพนธ์ รักรุ่ง

เอ๋ย...ส่งสำเนียงเสียงแจ้วเพลงอีแซวในตำนาน...
น้ำเสียงกังวานหวานจังหวะว่องไว...
พบกับครูธีระพลนักเรียนทุกคนต่างรู้
ในวิชาของครูเรียนรู้ภาษาไทย
มาโรงเรียนทุกวันพากันฮาเฮ
สนุกสนานไม่จำเจเพราะครูสอนถูกใจ
รู้จักเพลงพื้นบ้านเป็นหลักฐานมีมา
ตั้งแต่คราวปู่ย่าตารับตำราเขียนไว้
เนื้อหาวันนี้ นับว่ามีคุณค่า...
มาส่งเสริมรักษาอนุรักษ์กันสืบไป...

ของฝากจากครู

ให้หนูคนเก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๖ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
๒. ครูอธิบายคำชี้แจงใบงาน
๓. ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน ช่วยเหลือนักเรียนสังเกตพฤติกรรม และบันทึกผล

บทบาทนักเรียนปลายทาง

๑. นักเรียนอ่านคำชี้แจงใบงานที่ครูมอบหมาย
๒. นักเรียนสามารถสอบถามได้หากมีข้อสงสัย
๓. นักเรียนตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมในใบงานให้สำเร็จ

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

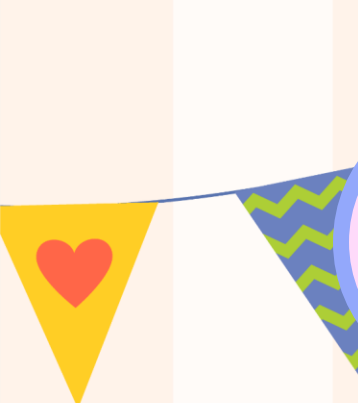
คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกประเภทของเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางที่กำหนดให้ให้ถูกต้อง

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงรำโทน	เพลงเรือ	เพลงอีแซว	เพลงไก่ป่า	เพลงกุ่ม
เพลงสังนาค	เพลงพวงมาลัย	เพลงลำตัด	เพลงฉ่อย	เพลงหน้าไย
เพลงเหย่อย	เพลงขอลกแป้ง	เพลงเต๋นกำ	เพลงปรบไก่	เพลงซ้

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ประเภทของเพลงพื้นบ้าน	เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
เพลงที่นิยมร้องเล่นในฤดูน้ำหลาก	
เพลงที่ใช้ร้องเวลามารวมกันทำกิจกรรม	
เพลงที่ร้องเล่นไม่จำกัดเทศกาล	
เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลเก็บเกี่ยว	
เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลสงกรานต์	

สรุป

บทเรียน

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงรำโทน	เพลงเรือ	เพลงอีแซว	เพลงไก่ป่า	เพลงกุ่ม
เพลงสังนาค	เพลงพวงมาลัย	เพลงลำตัด	เพลงฉ่อย	เพลงหน้าไย
เพลงเหย่อย	เพลงขอลกแป้ง	เพลงเต๋นกำ	เพลงปรบไก่	เพลงโซ้

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ประเภทของเพลงพื้นบ้าน	เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
เพลงที่นิยมร้องเล่นในฤดูน้ำหลาก	เพลงเรือ เพลงหน้าผา เพลงไก่อู เพลงซอ
เพลงที่ใช้ร้องเวลามารวมกันทำกิจกรรม	เพลงขลุ่ยเป่า เพลงสังขยา
เพลงที่ร้องเล่นไม่จำกัดเทศกาล	เพลงรำโทน เพลงอีแซว เพลงปรบไก่ เพลงฉ่อย เพลงลำตัด
เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลเก็บเกี่ยว	เพลงกุ่ม เพลงเต็นท์
เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลสงกรานต์	เพลงพวงมาลัย เพลงเหย่อย

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคใต้
๒. ใบงานที่ ๗ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคใต้

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

บทเรียนครั้งต่อไป

ครั้นครองเพลงภาคใต้

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

